

Sjómanns- útbúgvingin

(Framhald)

Tá veidan er fingin, er tað upp-
gáva reiðarans og fyrirkunnar, ið
eigur skipið, at selja hesa veiðu fyri
besta pris. Marknaðarprisin á fiski
hefur reiðarin litla og skiparin
onga ávirkan á. Men, skiparin hevur
ábyrgdina av, at dygðin á fiski-
inum, hann førir heim, er hin
besta. Og er dygðin — og væl at
merkja dygðin skilt soleiðis sum
keypjarin skilur hana — góð, verður
ur prisurin alt annað líkt sjálv-
sagt væl betri, enn um dygðin er
vænlig. Nú kann sigast móti hesum,
at tá skipið fer á saltfiskatúr,
so mugu vit rokna við, at manningin
er for fyrri at flekja, reinsa
og salta fiskin uttan skiparans hjálp
og er hetta nóg væl gjørt, so verður
veidan eisini góð i dygd sum salt-
fiskur.

Hetta er púra rætt. Men her mugu
vit minnst til »rúgvufiskiskap-
ine, ið tyktist hava so stóran týdning
fyri feroyskar fiskiskiparar. Alt
verður gjørt at fáa kvantitetin
so stóran sum møgult, meðan
kvaliteturin oftast kemur í aðru
røð. Menn rokna við, at teir fáa
nógva vekt við at brúka so litið
salt, at tað **akkurat gongur** (t.v.s. at
sleppa av við fiskin). Tilik hugsan
kann, i t einstaka forinum fara til
vinning, serliga tá skipið selur í
Esbjerg, tá tað bara ræður um at
fáa fiskin akkurat góðtiknan og so
nógva vekt sum til ber. Í longdini
er hetta uttan iva ein vænlig stóða
at taka til kvalitetin, tí tey, ið
keypa tann fisk, ið hevur fingið
akkurat ov litið av salti, skulu nokk
verða seg fyrri at keypa hann aftur,
og hetta fer at ávirka heildarprisin.
Føroyingar kunnu vænta í fram-
tíðini.

I dag er spurningurin um voran
er fesk ella ei. Hetta fer at fáa enn
stórri týdning í framtíðini, tí alt
tyktist at benda á, at okkara fram-
leiðsla fer at verða logd á at út-
flyta frystar vorur, og fer henda
voran til teir ríku marknaðarnar,
sum USA og Bretland, har keyp-
arin er ógvuliga kvalitetsshugsandi.
Tey gjalda fegin **nógv** fyri góðar
vorur, men kveita ikki eftir vána
voru. Fiskur er matvora og skal
oftast verða seld sum slik. Hetta,
altíð at royna at leggja á mark-
inum fyri dygd er eingin góður
politikkur fyri framtíðina. Tí
ræður um, at skiparin eisini á hesum
ókinum kennir sína ábyrgd og
ikkí í samljóð við reiðaran fram-
leiðir og eggjar manningini at fram-
leiða »grensfiske«. Harafturat er
at viðmerkja, at tað er sera torført
at fáa fiskimenn og arbeismenn
til at gerast kvalitetsshugsandi og
»arbeiðandi, um teir eru uppvan-
dir við at leggja vertin á kvalitet
ella verri, ikki fáa nakað afturfyrir
at framleiða kvalitetsvorur uttan
óttokk.

Her skal tó berast í botuflaka
fyri skiparan. Hann er ikki einsam-
allur at fremja hesa »hugsan«. Skiparin
er menniskja sum vit
onnur, og honum dárar at verða
røstur. Og er tað nakað, feroyskir
skiparar í dag verða røstir fyri, so

er tað fyrri ta stóru rúgvuna. Skip-
arin við størstu rúgvu verður røst-
ur til skýggja, fær kanska eina me-
dalju og kemur í útvarpið. Hvørt
ár hoyrist, at nú er hesin ella hesin
báturin komin til landið við størstu
veiðu — hann hevði tonsið ella
kanska tað meira enn seinasti
»rúgvukongur«.

Tað verður soleiðis afturat eitt
krav til skiparans frá samfelagnum,
at hann dugir og vil ansa eftir, at
veidan verður so dygdargóð, sum
til ber.

Ofia hoyrast skilamenn siga, at
ivaleyst hjá skipara er at duga at
seta út í kortið og nakrar sjóreglur.
Til hetta er at siga, at hetta sann-
liga ikki er nóg stóru lærdomur
hjá skipara, um hann skal vera
førur fyri at reka tað ábyrgdarstarv,
honum er litið upp í hendi, til
fullnaðar. Tað kann vera, at kravdi
lærdomur var nóg stóru fyri ein-
um 50 árum síðani, men i dag
mugu vit siga, at hesin lærdomurin
ikkí gevur skipara petti av kvali-
fikationum til at reka skiparastarv-
ið. Og hvussu verður frameftir?
Um vit lita okkum aftur um bak
og hyggja eftir fiskivinnuni tey
seinastu 50 árin og hvussu nógvi
hon er broytt í hesum tilfellið.

log rokna við at broytingarnar ikki
verða minni frameftir (broytingar-
nar verða helst ógvusligari), so er
greitt, at vit skjótast gjørligt mugu
umleggja okkara sjómannslæru, so
hann er mest møgult hóskilgur í
nútið og frameftir.

Okkara yvirmenn mugu gera sær
greitt, at umboð á fiskiskipinum
verður ein vaksandi rationalisering
at fara fram, og avleiðingarnar av
hesum verða, at vit fá meira auto-
matikk og meira specialisering, so
aðrenn vit vita av, standa yvir-
menn okkara á odda fyri nokrum
specialarbeiðum, sum teir skulu
plæsra sum best og leiða. Vit eru
komin eitt sindur á leið á hesum
okjum, og tað er greitt, at hjá slik-
um skipara krevst leiðslukunnleiki
langt út um at stíla nótakasti ella
dyrking. Skiparin má vera væl
knúgur við arbeiðspsykologi,
socialpsykologi og leiðsluspurningar
av ymskum slagi. Hann skal fáa
samvirkið millum maskinur og
manning og millum teir ymsu av
manningini at vera tað besta, og
millum annað skal valið av mann-
ing hjálpa honum í hesum arbeiði
saman við organisatiónini av ar-
beiðnum umboð. Umboð á feroyskum
fiskiskipum er ikki nokur
reiðiliga fost organisatión, sum
hjálpir skiparanum í hesum arbeiði.

Hvor skipari velur sjálvur og hevur
ábyrgdina av teirra organisatión
og tí »stemmingi«, sum er á arbeiðs-
plássinum. Er tað ikki so, at allir
arbeiða fram móti sama máli, so
verður úrslitið minni enn tað eigur.
Men við tað at rationaliseringin
og specialiseringin verða stórri
og stórri frameftir, og skiparin fær
hovuðsábyrgdina av hvussu væl

henda rationalisering specialisering
eydnast, eigur skiparin at verða
lærður upp til at vera konstruktivt
dovin, (tvs at hann skal duga at
spyrja hvi tað er neyðugt at gera
so ella so), so hann skilur ábótur-
nar fyri skip og manning av rati-
onaliseringini og specialiseringini,
og hann má eisini duga eitt sindur
av tíðar- og arbeiðskanningum, so
hann kann ganga á odda sjálvur.
Skiparin má ansa eftir, at arbeiðs-
orka manningarinnar verður nýtt so
effektivt og produktivt sum tað er
ökonomisk forsvarligt. Skiparin
verður tí eisini noyddur at læra
hópin um reiðskap, nýtslu av hesum,
skip og hvussu arbeiðslagið
kann vera umboð á slikum.

(Framhald)

Max Catto:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)

Eg tók í fyrstodukvinnuna
og bað hana koma við mær:
hon tivaði tungliga. Egu fadir
Doonan vóru bólgnaði —
hann blunkaði í treiskni, og
hópaði bert spakuliga undan tí
ríbbingskúri av knubbum og
hoggum, niðuryvir hann dýkti.
Knappliga rópti Frobisher:
»Hví taka tygum ikki hendur-
nar fyri tygum?« Og hann
hamraði knúgvarnar i tað serda
andliti.

»Eg havi einaferð sligið tygum
uttan orsök,« segði fadir Doonan.
»Eg slái tygum ongantíð
aftur.«

»Ger okkurt maður. Hvat
fanan bilar tygum.«

»Tygum noyðast at rasa,«
segði fadir Doonan, »tað lettir-
ir.«

»Ikki munnu tygum vera
rættisaktaður.«

»Ája,« segði fadir Doonan
og læi við lippufelli; vórrin var
klövin. »Tygum eru vinur vin-
ur mín...«

»Tak so við hesum,« yldi
Frobisher, »sum gávu frá vini
tygara.«

Hann stæðgaði á og tivaði
hvæsan. Eg hoyrði hann teska
í ovursinni: »Nú havi eg bitíð
nógmið i meg frá ter, heilaga
svín.« Hann riðjaði um tað
ringa beinið, og stardi av av-
makt inn í andlit prests. Hetta

reitti hann. So slóg hann aftur.
Charlie stóð og hugdi at faðir-
i Doonan, og var forvitin um
hvussu gekst, so gekk hann
spakuliga fram og gekk ímillum
báðar, vendur móti Frobisher.
»Er nú nógmið?« segði hann
— hált boðandi — hált spyrj-
andi.

»Ja, nú er nokk,« segði Fro-
bisher, og seyg knúgvarnar.
Hann hinkaði burturfrá og
tveitti seg í kjarrið.

Fyrstodukvinnan tók í arm-
in á fadir Doonan og leiddi
hann burtur. Hon fór at turka
burturav tí illa hagreiðda and-
litinum — annað eyga var
svart og bólgnað sum eitt epli:
blóðið rann út í flaktu vórrini.
Hon ristist so illa á hondunum
at hon fekk ikki gjørt nakað til
litar. Eg skifti við hana. »Ja,«
segði hon uppreiðrarhugað við
fadir Doonan, »hatta tygum
funnu uppá, at taka barbarar
við tygum, tað var burtur av all
ari leið.«

Hann ypti oksl: »Eg visti, at
einaferð noyddust vit at fara
undir at bera børnini. Óttist
ikkí teir,« legði hann so blid-
liga afturat. »Tí fáa at siggia,
at teir eru sera góðir menn, tá
ið á stendur.«

»Hvat siga tygum?«

»Sss, royn nú og sissa óvit-
arnar.«

(Framhald)

Tá er móður mín Føroyar,
títt mjøllhvíta høvur
kransa við hvítari fonn,
og eg kenni so væl tær gøtur,
tá eg speldi sum piltur við á.

Tá er móður mín Føroyar,
við krúnhvítu mjøll
og eg veit tað so væl,
her við tínar strendur
eg undrist og foldi hendur.

So mangur fer burtur,
troðandi ferðast langt út
burtur í fremmand lond,
gloym ei litla landi
og kvetti ei tey heimligu bond.

So langt ein so ferðast
sjónina ein ei gloyma vil,
oyggjar klæddar við mjøll
langtandi biðandi høvur
klettur — flesjar og fjøll.

HANS GUNNARSSON V.

eysturoyar

heilsøla

saltangará

telf. runavík 7400

telgr. eystursoelán

351-03

Fokker Friendship
turboprop
frá

ICELANDAIR

Keypmannahavn	4 tim.
Bergen	2 "
Reykjavik	2 "

FLOGFELAG FØROYA

tlf. 3200 Tórshavn
tlf. 55 Sørvág

Keypið

frá teimum, sum lýsa í

SOSIALINUM!

(Framhald)